

FN-förbundet
UNA SWEDEN

EN
BÄTTRE
VÄRLD

HIROSHIMA OCH NAGASAKI

Kärnvapen har använts två gånger i krig, vid atombombningarna av de japanska städerna Hiroshima, den 6 augusti 1945, och Nagasaki, den 9 augusti 1945.

Insikten om den humanitära katastrof som användningen av kärnvapen innebar bidrog till att FN:s generalförsamling i sin allra första resolution, i januari 1946, beslutade sig för att verka för att avskaffa dessa vapen.

Medlemsstaterna lyckades dock inte enas om hur detta beslut skulle verkställas och istället fick vi kapprustningen under kalla kriget.

Ett armbandsur funnet i Hiroshima efter atombombningen. Klockan stannade på kvart över åtta på morgonen – det klockslag bomben detonerade. Hundratusentals människor dog av de två bomberna mot Hiroshima och Nagasaki.

EN
BÄTTRE
VÄRLD

KALLA KRIGET OCH STANISLAV PETROV

Det kalla kriget innehöll tillfällen då mänskligheten hade kunnat utplånas. Ett sådant är Kubakrisen 1962 då Sovjetunionen placerade ut kärnvapen på Kuba vilket ledde till ett mycket spänt läge mellan USA och Sovjet, där ett kärnvapenkrig var ett fullt möjligt scenario.

Även under tidigt 1980-tal var läget mellan USA och Sovjet extremt spänt. 1983 lät den sovjetiske överstelöjtnanten Stanislav Petrov bli att följa reglementet. Han fick ett larm om att USA avfyrat kärnvapen mot Sovjet. På eget bevåg valde han att tolka larmet som ett falsklarm.

Hade Stanislav Petrov lytt sina förhållningsregler skulle han ha rapporterat larmet vidare, varefter Sovjet enligt terrorbalansens logik borde ha avfyrat sina kärnvapen mot USA.

Överstelöjtnant Petrov följde sin magkänsla hellre än reglementet. Kanske räddade han mänskligheten från undergång 1983. Hans berättelse finns bland annat beskriven i dokumentärfilmen "The man who saved the world" (2014).

ICKE- SPRIDNINGS- AVTALET

Icke-spridningsavtalet (Non-Proliferation Treaty, NPT) är ett avtal som trädde i kraft 1970. Då hade USA, Sovjet, Kina, Frankrike och Storbritannien redan kärnvapen. I utbyte mot att dessa stater lovade att förhandla om nedrustning av sina arsenaler lovade övriga stater, med några undantag, att inte skaffa kärnvapen alls.

Avtalet är en hörnsten inom arbetet för rustningskontroll. Det har också varit relativt lyckat i att hindra spridning av kärnvapen. Endast Israel, Indien, Pakistan och Nordkorea står utanför avtalet.

Däremot har kärnvapenstaterna inte levt upp till sin del av avtalet. Vid översyner av avtalet åren 2000 och 2010 har till exempel handlingsprogram för nedrustning antagits som sedan inte följts.

Vid översynskonferensen 2010 enades kärnvapenstater och icke-kärnvapenstater om ett 64-punktsprogram i vilket bland annat flera konkreta nedrustningsåtgärder ingick. Vid nästa översyn av icke-spridningsavtalet visade det sig att kärnvapenstaterna som enda framgång kunde presentera att man låtit experter ta fram en gemensam ordlista, en blygsam åtgärd som inte ens fanns med bland de 64 punkterna.

KÄRNVAPENLÄGET I VÄRLDEN IDAG

Nio stater anses idag ha kärnvapen. De är långt ifrån alltid öppna om hur många laddningar de har. Forskning uppskattar dock att det finns 13 355 kärnvapen världen över, fördelade enligt bilden till vänster.

Av de 13 355 kärnvapenladdningarna står USA och Ryssland för 92 procent tillsammans.

Positivt är att antalet kärnvapen idag är mycket lägre än när kalla kriget var som mest intensivt på 1980-talet. Tre fjärdedelar av världens kärnvapen har skrotats sedan dess. Den fjärdedel som återstår kan dock fortsatt utplåna mänskligheten flera gånger om.

Nio stater har idag kärnvapen. De flesta finns i USA och Ryssland. Siffrorna i bilden är hämtade från Bulletin of the Atomic Scientists, januari 2020. Mer kärnvapenstatistik finns på thebulletin.org.

FN-förbundet
UNA SWEDEN

EN
BÄTTRE
VÄRLD

FÖRENTA NATIONERNAS KÄRNVAPEN- FÖRBUD

Som en motreaktion på utebliven nedrustning inom icke-spridningsavtalet (NPT) beslutade en majoritet av FN:s medlemsstater 2017 att inrätta ett avtal som förbjuder kärnvapen.

Avtalet – Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW) – blir bindande för de som ansluter sig och kan tjäna som moralisk påtryckning på de som står utanför.

Avtalet tillkom efter påverkansarbete från folkrörelser inom ICAN, International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, som samma år tilldelades Nobels fredspris.

Aktivister inom den globala folkrörelse-kampanjen ICAN, där Svenska FN-förbundet ingår, förevigade vid kampanjmöte i New York 2019.

Foto: Robert Kostezka/ICAN

EN
BÄTTRE
VÄRLD

SÅ TYCKER SVENSKA FN-FÖRBUNDET

Svenska FN-förbundet vill att kärnvapen ska vara totalförbjudna. Vi stödjer FN:s kärnvapenförbud, TPNW, och vill att Sverige och andra stater ansluter sig till det.

Vi välkomnar också TPNW:s totala förbud mot kärnvapenparaplyer och mot den kärnvapenindelning som vissa Nato-länder praktiserar.

Vi känner stark oro över USA:s och Rysslands agerande när det gäller skrotning av rustningskontrollavtal, utvecklandet av nya kärnvapen och stärkandet av kärnvapens roll i ländernas doktriner.

Vi kräver också att radikala nedrustningskrav ställs på kärnvapenstaterna inom icke-spridningsfördraget NPT.

Tycker du lika illa om kärnvapen som vi?
Läs mer på fn.se/karnvapen och välj att engagera dig mot kärnvapen genom Svenska FN-förbundet. Om mänskligheten lyckats förbjuda kemiska och biologiska vapen kan vi också förbjuda kärnvapen.

